

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΩΝ ΟΡΕΩΝ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

«Η εγκατάλειψη των λειτουργιών της ψυχής και της σκέψης στην κηδεμονία των ετοίμων απαντήσεων βρίσκει την ιδέα της αποκλειστικά επιστημονικής εποπτείας των «φαινομένων» παντοκράτειρα». Είναι δήθεν το μόνο, πλέον, όργανο δια του οποίου μπορούμε να αφουγκραστούμε, να κοιτάξουμε, να μυρίσουμε και να ψηλαφίσουμε αυτόν τον ρηχό, μονομερή κόσμο.

Η διάσταση του «βάθους» της ανθρώπινης σκέψης και της ψυχής έχει χαθεί στον επίπεδο κόσμο της «οθόνης» μιας τηλεόρασης και ενός υπολογιστή.

Σε αυτό το περιβάλλον η απλή, άμεση και βιωματική αντιληπτική ικανότητά μας εξασθενεί απελπιστικά και η από χιλιετιών αποκτημένη βιωματική γνώση εξαφανίζεται κάτω από τα στατιστικά δεδομένα της επιστήμης, όπου η πληροφοριακή ανακύκλωση μας έχει καταστήσει άναρθρους. Παράλληλα, η βιομηχανία πτυχίων στα πανεπιστήμια μας, κινδυνεύει να μας οδηγήσει σε πνευματική οκνηρία και να γίνει εχθρική στην οξυγόνωση των νουνεχών εγκεφάλων.

Στην περιφέρεια, το χώμα, το νερό και η πέτρα δεν υπάρχουν για τους αυτόχθονες. Είναι πράγματα πρωτόγονα, στοιχεία παρελθόντος που περιγράφονται μόνο στα λαϊκά τραγούδια που λέγονται στις γιορτές.

Οι κάτοικοι των περιθωριοποιημένων κοινωνιών, μπολιασμένοι από την επίπεδη πληροφόρηση του «κουτιού» με την επίκτητη ψευδαίσθηση της «εφήμερης ευημερίας» της καταναλωτικής υπερτεχνολογικής κοινωνίας, εγκαταλείπουν τα χωριά τους, χωρίς κανείς να μπορεί να τους αποτρέψει να μην έχουν ρίζες, να μην έχουν μνήμες, να μη λησμονούν εκείνο το παλιό περιβάλλον στο οποίο έπαιζαν μικροί αποκτώντας τα πρώτα τους βιώματα. Εναλλακτικά, όπου υπάρχει ακόμη κρίσιμη κοινωνική μάζα, αυτή αντιστέκεται υιοθετώντας παλιούς άγραφους νόμους τιμής, και πολύ συχνά, δυστυχώς, μέσα από έναν εύκολο, συνήθως παράνομο και παραβατικό πλουτισμό, απομυθοποιείται η επίπλαστη ευημερία των «πολιτισμένων», εγκαθιστώντας ένα παρακράτος ευτελισμού της ίδιας της πολιτιστικής/ πολυπολιτισμικής κληρονομιάς τους.

Όλα αυτά οδηγούν στην αποδόμηση του κοινωνικού ιστού και στον κοινωνικό αποκλεισμό κυρίως της περιφέρειας, η οποία μέσα από

ιδιότυπη, μη βιωματική πολιτισμική μετάλλαξη, καταλήγει στο αποτέλεσμα του ψυχρού επίπεδου πολιτισμού της τηλεόρασης και του πλαστικού χρήματος, καθώς και στη συνεπακόλουθη εξάρτηση και εργασιακή υποθήκη.

Σε αυτή τη χρονική στιγμή γίνεται επίκαιρο και αναγκαίο όσο ποτέ το ευρωπαϊκό όνειρο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, όπου η διατήρηση και ενδυνάμωση της «περιφερειακής ταυτότητας» θα αποτελεί την αναγκαία και ικανή συνθήκη σύνθεσης του κοινωνικού μωσαϊκού της παγκοσμιοποιημένης ευρωπαϊκής εικόνας.

Το “Πανεπιστήμιο των Ορέων” θεσπίζεται ως ένα κίνημα, ένας Οργανισμός, μια πράξη ολοκληρωμένης παρέμβασης στη βάση της κοινωνίας με στόχο:

- την αλλαγή προτύπου ευημερίας, που θα συνδυάζει τη βιώσιμη ανάπτυξη με την ανάκτηση των χαμένων ανθρωπίνων σχέσεων και την πολιτισμική ταυτότητα των μικρών κοινωνιών
- την προστασία του ανθρώπινου και φυσικού περιβάλλοντος
- την ενίσχυση της παραδοσιακής οικονομίας με μοντέρνα εργαλεία διαχείρισης για την αναστολή της υπερεκμετάλλευσης του φυσικού πλούτου
- την απάλειψη της παραβατικότητας και την απεξάρτηση από την οικονομία του δανεισμού και των επιδοτήσεων, και τελικά
- τον επαναπροσδιορισμό της ανθρώπινης ευτυχίας με ανθρώπινους δείκτες και όχι με εισοδηματικά δεδομένα.

Οι παραπάνω στόχοι θα επιτευχθούν με

- τον διάλογο και τον συγκερασμό της βιωματικής με την επιστημονική γνώση από τους ανθρώπους που την υπηρετούν ένθεν και ένθεν, τόσο εντός όσο και εκτός των πανεπιστημίων, στον χώρο της πρωτογενούς παραγωγής.
- την ως προς κάθε επίπεδο επιστημονική υποστήριξη ενεργειών σε κύριους τομείς παρέμβασης, και πιο συγκεκριμένα στα πεδία της οικονομίας, της παιδείας, του πολιτισμού και της υγείας
- τη “διδασκαλία της παιδείας” της ελάχιστης αναγκαίας κατανάλωσης και της απεξάρτησης από το πλαστικό χρήμα
- τη δημιουργία πολιτιστικών και εικαστικών δρωμένων στη βάση του εθελοντισμού στις ορεινές αλλά και τις κοινωνικά αποκλεισμένες περιοχές.

Ιδιαίτερα για την Κρήτη, προσδιορίζεται ως πράξη «ειρηνικής επανάστασης» απέναντι στη βάνουση αλλοίωση της περιβαλλοντολογικής, οικιστικής και πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού, καθώς, εν ονόματι του εύκολου πλουτισμού, η εν λόγω ταυτότητα αλλοιώνεται από τη μαζική τουριστικοποίηση και εκποίηση της κρητικής γης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αποδόμηση του κοινωνικού ιστού της, την αύξηση της παραβατικότητας και τον εξευτελισμό, εγχωρίως και διεθνώς, των παραδοσιακών αξιών και του πολιτισμού της.

Είναι κάλεσμα για συσπείρωση και ειρηνικό αγώνα των ευαισθητοποιημένων και εν αγωνία ευρισκομένων Πολιτών.

Το “Πανεπιστήμιο των Ορέων” υλοποιείται ως πολυδιάστατη δράση-εγχείρημα, η οποία ξεκινά από την «ανθρώπινη πληθυσμιακή βάση» και επενδύει στις τοπικές κοινωνίες οι οποίες εγκαταβιώνουν στους ορεινούς όγκους της Κρήτης. Συναρθρώνεται, λοιπόν, ως εγχείρημα ολοκληρωμένης παρέμβασης στην Περιφέρεια και είναι προϊόν αυθεντικού, συστηματικού και πρωτότυπου προβληματισμού.

Απηχείται ως περιεχόμενό του η δράση και η ίδια η πρόκληση συγκρότησης όρων υλοποίησης περιγεγραμμένου Αναπτυξιακού Οράματος, που θα προβάλλει ως αξίες τον σεβασμό στις ιδιαιτερότητες της τοπικότητας, τη μακραίωνη πολιτισμική παράδοση της ορεινής περιφέρειας και τα ειδικά χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.

Με αυτή τη “συνθήκη” θεμελιώνεται το αίτημα της αλληλεπίδρασης Τοπικότητας και Πανεπιστημίου, η οποία στοχεύει στην αειφόρο ανάπτυξη της Περιφέρειας (με αρχικό μοντέλο και πεδίο εφαρμογής την ορεινή περιφέρεια της Κρήτης).

Στο γνωστικό πεδίο των προαναφερομένων, το οικολογικό τοπίο των τοπικών κοινωνιών των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, η ιστορία τους, η δημογραφική σταθερότητά τους καθώς και πλευρές αρχών της κοινωνικής οργάνωσης και των πολιτισμικών αξιών και ο συγχρονικός μετασχηματισμός τους, συνιστούν διαρκή πρόκληση που αφορά στην έρευνα της οποίας τα συμπεράσματα θεμελιώνουν αρχές ανάπτυξης.

Το “Πανεπιστήμιο των Ορέων” αναδεικνύεται ως αποστολή και κατατείνει στη φιλοσοφία ενός υφιστάμενου πραγματικού Πανεπιστημίου.

Θεσπίζεται ωστόσο ως Πανεπιστήμιο έξω από πανεπιστημιακά κτήρια, που θα δραστηριοποιείται στις παρυφές των ορεινών και αποκλεισμένων οικισμών, μέσα στην καρδιά της κάθε τοπικής κοινωνίας.

Σε αυτό το περιβάλλον θα υλοποιεί το πρόγραμμά του βασιζόμενο στον συνδυασμό της επιστημονικής γνώσης από τον χώρο της οικονομίας, του πολιτισμού, της υγείας και του περιβάλλοντος και θα παράγει βιωματική γνώση, η οποία θα συντελεί στην ανθρωποκεντρική και ολιστική προσέγγιση της Εκπαίδευσης-Παιδείας, τον «κοινό τόπο» τόσο των επιστημόνων όσο και των ανθρώπων της Υπαίθρου. Γι' αυτό και ο προβληματισμός για τη δημιουργία του Πανεπιστημίου των Ορέων εξαρχής κινείται πέραν των γνωστών «ετοιμοπαράδοτων» αναπτυξιακών τεχνικών και αναζητά νέες και γνήσιες στοχεύσεις που συνδιαλέγονται με το συγκεκριμένο και πολυσύνθετο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό σκηνικό της περιοχής.

Με βάση όλα τα προαναφερθέντα, καθίσταται σαφές ότι το “Πανεπιστήμιο των Ορέων” αρδεύεται από τη βιωματική διάσταση της γνώσης, ενώ επενδύει στη διαθεματικότητα και προϋποθέτει τόσο την αλληλοδιδασκτική προσέγγιση όσο και τη δυναμική αλληλεπίδραση όλων των δρώντων προσώπων και κοινωνικών υποκειμένων.

Εδράζεται στη δημιουργία μιας εμπράγματης κοινότητας, η οποία αρδεύεται με τη σειρά της από τη **συν-βιωματική παιδεία** μέσα από τη συνθήκη της δυναμικής αλληλεπίδρασης, και αποσκοπεί στο να δημιουργήσει κοινωνικές γέφυρες και να ελαχιστοποιήσει τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη φτώχεια και την παραβατικότητα, φαινόμενα συγχρονικά της εποχής μας. Κοντολογίς, το “Πανεπιστήμιο των Ορέων” αποτελεί το εγχείρημα συγκρότησης μιας δυναμικής κοινότητας ερευνητών, πανεπιστημιακών, κοινωνικών εταίρων και πολιτών της ορεινής περιφέρειας που γνήσια αλληλεπιδρούν και αμοιβαία μαθαίνουν.